

Roviltavvisende gjerder

Torbjørn Kristiansen

Fylkesmannen i Oslo og Viken

20.06.2019

Beitebruk i Østfold

Beiteressurser

- 2,2 – 2,4 mill utmarksbeite av god eller svært god kvalitet.
- AR5 - 30 312 daa innmarksbeite – Utnyttelsesgrad (PT) er på 69%
  - Teoretisk rom for 4000 søyer til på unytta innmarksbeiter

Beitebruk

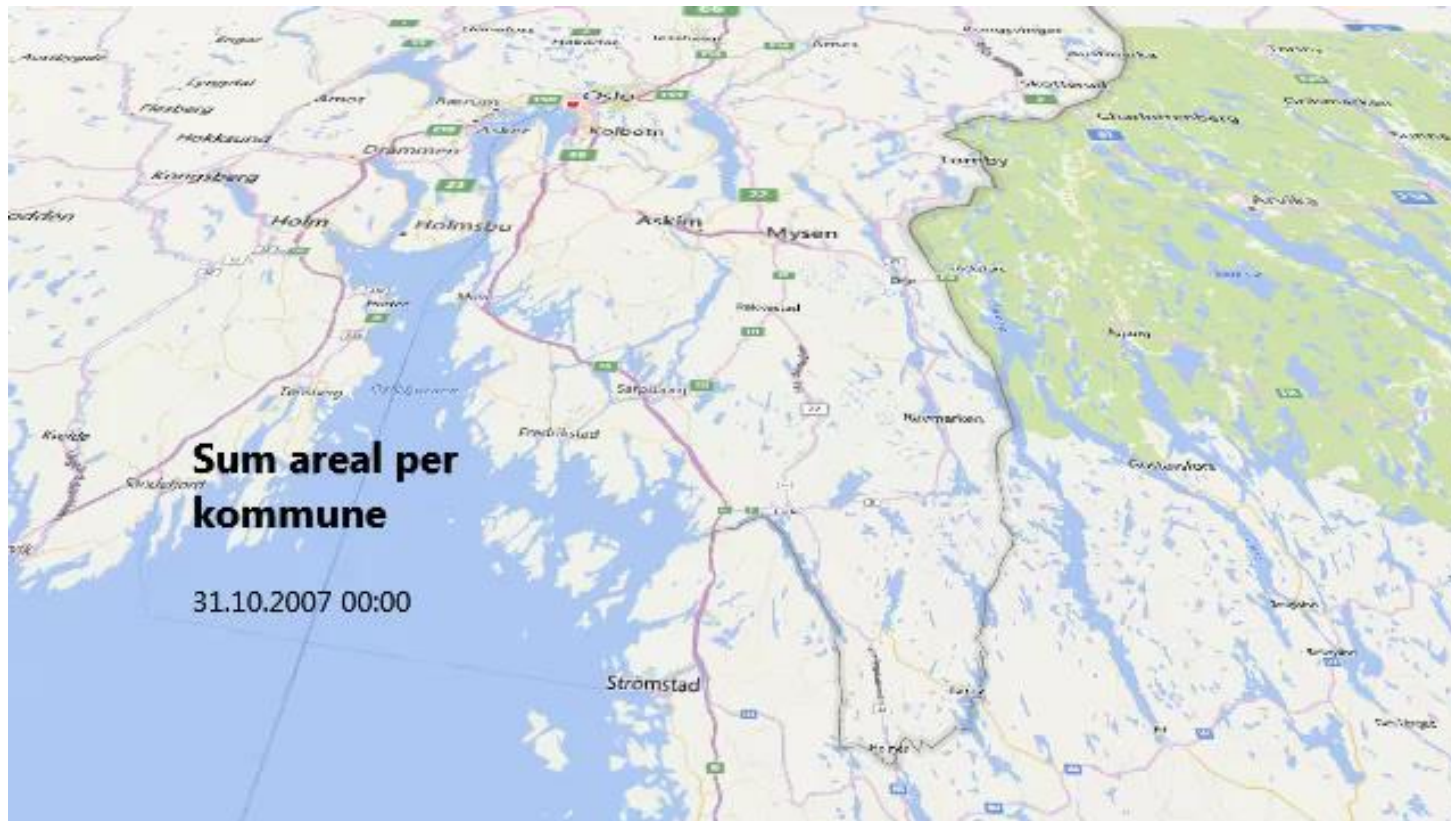
- 30 960 husdyr på beite i Østfold etter søknad om produksjonstilskudd

Sau	Storfe	Hest	Hjort	Geit	Alpakka	Lama
15595	12948	1108	605	507	133	64

	Beite		Utmarksbeite		Daa rovdyravvisende gjerder satt opp etter 2013 («ny» standard)
	Småfe	Storfe	Småfe	Storfe	
Halden	868	1832	271	132	307 daa
Moss	351		318		
Sarpsborg	1846	2637	123	54	50 daa
Fredrikstad	1313		208		
Hvaler	955		894		
Aremark	1172	723	498	12	1100 daa
Marker	1263	645	33	45	291 daa
Rømskog	501	20	152	0	263 daa
Trøgstad	1308	1079	174	14	174 daa
Spydeberg	731	777	780	61	157 daa
Askim	276	14	0	0	192 daa
Eidsberg	1665	642	847	21	827 daa
Skiptvet	225	715	171	28	
Rakkestad	1479	1609	467	107	539 daa
Råde	620		462		16 daa
Rygge	603	132	82	0	51 daa
Våler	481	545	113	0	
Hobøl	463	316	282	139	148 daa
Totalsum	16120	11686	5875	613	4120 daa

Rovdyravvisende gjerder

≡ Stor innsats – 226 km /ca 11 000 daa er gjerdet de siste 10 årene.

Kommune	Lengde	Daa
Eidsberg	30456	1577
Aremark	30286	1509
Trøgstad	26128	1156
Rakkestad	19120	901
Hobøl	16151	909
Spydeberg	13849	1109
Våler i Østfold	13750	572
Sarpsborg	13147	639
Halden	11610	473
Askim	10666	504
Rømskog	10336	425
Marker	9624	439
Fredrikstad	8922	277
Skiptvet	8442	335
Råde	2286	62
Rygge	1204	51
Totalsum	225976	10939

Tilskudd til rovdyravvisende gjerder

- ≡ Fylkesmannen administrerer. Søknadsfrist 15. februar
- ≡ Søknad skrives på elektronisk søknadssenter, Miljødirektoratet
- ≡ Småfe er prioritert før storfe og hest, næringsutøvere prioriteres før hobbybruk
- ≡ Kostnadseffektivitet og skadepotensiale
- ≡ Kr 100 / meter (kr 50 / meter for oppgradering)

Utforming

- ≡ To godkjente utforminger
  - 6 tråder 20, 40, 60, 80, 100-105, 125-130 cm
  - Utbedret nettinggjerde med snutetråd og topptråd på minst 120 cm
- ≡ Alle knekkpunkter skal avstives → tilstreb rette strekk
- ≡ Gjerde vann ute
- ≡ Sikre utenforliggende høyder
- ≡ Ved ferist → korridor på 20 meter med elektrisk gjerde.
- ≡ Varselskilt langs stier og vei, maks 100 meter mellom hvert.
- ≡ Minst en strømtråd på grind
- ≡ Kabeltilførsel i rør under grind
- ≡ Ta hensyn til allmenn ferdsel
- ≡ Flom
- ≡ Merking
- ≡ Høyspent

Materiell

- ≡ Gjerdeapparat godkjent
- ≡ Overspenningsvern og lynavleder
- ≡ 2,5 mm HT ståltråd
- ≡ Egne isolatorer for hjørner
- ≡ Jordfaste stolper skal være impregnert for jordkontakt
- ≡ Hjørnestolper min Ø 12 cm
  - Avstives
  - Dybde min 1 m.

- ≡ Avlastningsfjærer på alle strekk over 50 m
- ≡ Trådstrammere
- ≡ Linjeklemmer og trådsamlere

Gjerdenes svake punkter

≡ Resultater fra gjennomgang av gjerder og rovdyrskader – Østfold 2003 – Institutt for biologi og naturforvaltning.

- Antall rovdyrskader øker ved:
  - lave gjerder
  - Færre strømførende tråder
  - Stor avstand mellom strømførende tråder
  - Økt andel svake punkter på gjerdet
    - ≈ Åpent mot vann
    - ≈ Glipper i underkant av gjerdet
    - ≈ Dårlig sikring utenforliggende høyder
  - Økt avstand fra bebyggelse

≡ Ulvens passering av gjerder i 2002

- Åpen løsning mot vann – 4
- Åpning i underkant – 3
- Åpning mellom netting og topptråd – 2
- Hoppet over – 4
- Ukjent 2

Tilsyn og vedlikehold

- ≡ Bruker er ansvarlig for vedlikehold, og at gjerdet er satt opp i henhold til standard
- ≡ Gjennomgang før beiteslipp
- ≡ Daglig kontroll av spenning - logg
  - SMS-varsling – prosjekt
- ≡ Ukentlig tilsyn med traseen – logg
- ≡ Vegetasjonsrydding i sesongen
- ≡ Utbedre feil umiddelbart
- ≡ Ta hensyn til hjortevilt utenfor beitesesongen.